Θεωρία Υπολογισμού

 Δ εύτερο σετ ασχήσεων

Σταυρόπουλος Αλέξανδρος Ανδρεας 2019030109

Διδάσχων: Μιχαήλ Λαγουδάχης

ΗΜΜΥ Πολυτεχνείο Κρήτης Εαρινό εξάμηνο 2022-2023

Πίνακας Περιεχομένων

1	Γραμματικές Χωρίς Συμφραζόμενα	1
2	Γραμματικές Χωρίς Συμφραζόμενα	2
3	Γλώσσες Χωρίς Σ υμφραζόμενα	5
4	Αναγνώριση Γλωσσών Χωρίς Συμφραζόμενα	6

1 Γραμματικές Χωρίς Συμφραζόμενα

1.1 $L_1 = \{1^n 0^m 1^k : m > n + k\}$

Γραμματική αναπαράσταση της γλώσσας

$$G = (V, \Sigma, R, S)$$

$$V = \{0, 1, S, S_1, S_2\}$$

$$\Sigma = \{0, 1\}$$

$$R = \{S \to S_1 0 S_2,$$

$$S_1 \to 1 S_1 0$$

$$S_1 \to S_1 0$$

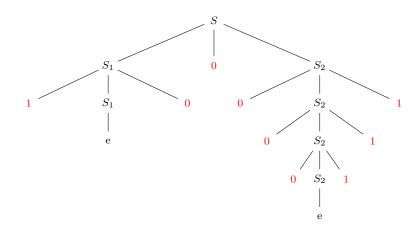
$$S_1 \to e$$

$$S_2 \to 0 S_2 1$$

$$S_2 \to 0 S_2$$

$$S_2 \to e\}$$

Συνταχτιχό δέντρο επίλυσης της συμβολοσειράς: 1000000111

1.2 $L_2 = \{w \in a, b^* : \text{το πλήθος των β είναι } 3k + 2, όπου k το πλήθος των a}$

Γραμματική αναπαράσταση της γλώσσας

$$G = (V, \Sigma, R, S)$$

$$V = \{a, b, S, S_1\}$$

$$\Sigma = \{a, b\}$$

$$R = \{S \rightarrow S_1 b S_1 b S_1$$

$$S_1 \rightarrow a S_1 b b b S_1$$

$$S_1 \rightarrow b a S_1 b b S_1$$

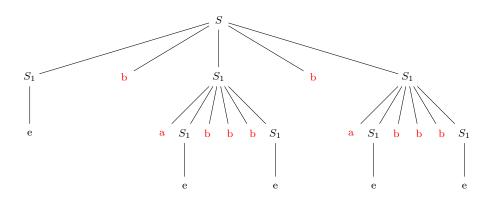
$$S_1 \rightarrow b b a S_1 b S_1$$

$$S_1 \rightarrow b b b a S_1$$

$$S_1 \rightarrow b b b a S_1$$

$$S_1 \rightarrow b b b a S_1$$

Συνταχτιχό δέντρο επίλυσης της συμβολοσειράς: babbbbabbb

2 Γραμματικές Χωρίς Συμφραζόμενα

2.1
$$L_1 = \{uw : u \in a, c^*, w \in a^*b^*a^* \text{ for } 2|u| = |w|\}$$

Εφόσον, δεν είναι γνωστό το μήχος του input αλλά μόνο το σύμβολο στην αρχή του και το σύμβολο στην κορυφή της στοίβας, η γραμματική σχεδιάστηκε ώστε να τρέχουν παράλληλα διαδικασίες έως ότου τερματίσουν.

$$M = (K, \Sigma, \Gamma, \Delta, s, F)$$

$$K = \{s, q, d, f\}$$

$$\Sigma = \{a, b, c\}$$

$$\Gamma = \{0, 1\}$$

$$F = \{f\}$$

$$\Delta = \{\Delta_1 : ((s, e, e), (q, 0))$$

$$\Delta_2 : ((q, a, e), (q, 11))$$

$$\Delta_3 : ((q, c, e), (q, 11))$$

$$\Delta_4 : ((q, a, 1), (d, e))$$

$$\Delta_5 : ((q, b, 1), (d, e))$$

$$\Delta_6 : ((d, a, 1), (d, e))$$

$$\Delta_7 : ((d, b, 1), (d, e))$$

$$\Delta_8 : ((d, e, 0), (f, e))$$

Υπολογισμός αποδοχής συμβολοσειράς acaaabbba σύμφωνα με το παραπάνω αυτόματο.

 $(s,acaaabbba,e) \vdash^{\Delta_1} (q,acaaabbba,0) \vdash^{\Delta_2} (q,caaabbba,110) \vdash^{\Delta_3} (q,aaabbba,11110) \Rightarrow (q,acaaabbba,e) \vdash^{\Delta_1} (q,acaaabbba,e) \vdash^{\Delta_2} (q,acaaabbba,e) \vdash^{\Delta_2} (q,acaaabbba,e) \vdash^{\Delta_3} (q,acaaaabbba,e) \vdash^{\Delta_3} (q,acaaabbba,e) \vdash^{\Delta_3} (q,acaaabbba,e) \vdash^{\Delta_3} (q,acaaabbba,e) \vdash^{\Delta_3} (q,acaaaabbba,e) \vdash^{\Delta_3} (q,acaaaabba,e) \vdash^{\Delta_3} (q,acaaabba,e) \vdash^{\Delta_3} (q,acaaaabba,e) \vdash^{\Delta_3} (q,acaaabba,e) \vdash^{\Delta_3} (q,acaaabba,e) \vdash^{\Delta_3}$

$$\Rightarrow \begin{cases} \vdash^{\Delta 2}(q, aabbba, 1111110) \begin{cases} \vdash^{\Delta 2}(q, abbba, 111111110) \ (1) \\ \vdash^{\Delta 4}(d, abbba, 111110) \ (2) \end{cases} \\ \vdash^{\Delta 4}(d, aabbba, 1110) \vdash^{\Delta 6}(d, abbba, 110) \vdash^{\Delta 6}(d, bbba, 10) \xrightarrow{\Delta 7}(d, bba, 0) \rightarrow X \end{cases}$$

$$(1) \Rightarrow \begin{cases} \vdash^{\Delta 2} (q, bbba, 111111111110) \ (3) \\ \vdash^{\Delta 4} (d, bbba, 111111110) \vdash^{\Delta 7} (d, bba, 1111110) \vdash^{\Delta 7} (d, ba, 111110) \vdash^{\Delta 7} (d, a, 11110) \vdash^{\Delta 6} (d, e, 1110) \rightarrow X \end{cases}$$

$$(3) \Rightarrow \begin{cases} \vdash^{\Delta 3} (q, bba, 1111111111111) \\ \vdash^{\Delta 4} (d, bba, 11111111110) \vdash^{\Delta 7} (d, ba, 1111111110) \vdash^{\Delta 7} (d, a, 111111110) \vdash^{\Delta 4} (d, e, 11111110) \rightarrow X \end{cases}$$

Εφόσον η σχέση (6) καταλήγει σε άτοπο, η σχέση (3) καταλήγει και αυτή σε άτοπο και ως άρα και η σχέση (1)

$$(2) \vdash^{\Delta 7} (q, bbba, 11110) \vdash^{\Delta 7} (q, bba, 1110) \vdash^{\Delta 7} (q, ba, 110) \vdash^{\Delta 7} (q, a, 10) \vdash^{\Delta 6} (q, e, 0) \vdash^{\Delta 8} (f, e, 0)$$

${f 2.2}$ $L_2=\{w\in a,b^*\colon$ η ${f w}$ περιέχει ακριβώς ${f 2}$ περισσότερα ${f a}$ από το τριπλάσιο πλή ${f \vartheta}$ ος ${f \beta}\}$

Για την κατασκευή του αυτόματου στοίβας, μπορεί να χρησιμοποιηθεί η μεθοδολογία κατασκευής αυτόματου στοίβας εφόσον είναι γνωστή η γραμματική.

Η γραμματική της γλώσσας είναι η ίδια γραμματική με αυτή που αναπτύχθηκε στην υποενότητα 1.2, αλλάζοντας τα σύμβολα a,b μεταξύ τους. Στην συνέχεια ακολουθώντας την αντίστοιχη μεθοδολογία όπως αυτή εμφανίζεται στην θεωρία, υπολογίζεται το αυτόματο στοίβας:

Γραμματική αναπαράσταση της γλώσσας

$$G = (V, \Sigma, R, S)$$

$$V = \{a, b, S, S_1\}$$

$$\Sigma = \{a, b\}$$

$$R = \{S \rightarrow S_1 a S_1 a S_1$$

$$S_1 \rightarrow b S_1 a a a S_1$$

$$S_1 \rightarrow a b S_1 a a S_1$$

$$S_1 \rightarrow a a b S_1 a S_1$$

$$S_1 \rightarrow a a a b S_1$$

$$S_1 \rightarrow a a a b S_1$$

$$S_1 \rightarrow a a b S_1$$

Αυτόματο στοίβας

$$\begin{split} M &= (K, \Sigma, \Gamma, \Delta, \rho, F) \\ K &= \{p, q\} \\ \Sigma &= \{a, b\} \\ \Gamma &= \{S, a, b\} \\ F &= \{q\} \\ \Delta &= \{\Delta_1 : \big((p, e, e), (q, S) \big) \\ \Delta_2 : \big((q, e, S), (q, S_1 a S_1 a S_1) \big) \\ \Delta_3 : \big((q, e, S_1), (q, b S_1 a a a S_1) \big) \\ \Delta_4 : \big((q, e, S_1), (q, a b S_1 a a S_1) \big) \\ \Delta_5 : \big((q, e, S_1), (q, a a b S_1 a S_1) \big) \\ \Delta_6 : \big((q, e, S_1), (q, a a a b S_1) \big) \\ \Delta_7 : \big((q, e, S_1), (q, e) \big) \\ \Delta_8 : \big((q, a, a), (q, e) \big) \\ \Delta_9 : \big((q, b, b), (q, e) \big) \} \end{split}$$

Υπολογισμός αποδοχής συμβολοσειράς baaaaaaaab σύμφωνα με το παραπάνω αυτόματο:

```
\vdash^{\Delta_3} (q, aaaaab, bS_1aaaS_1aS_1aS_1) \to X
 \Rightarrow \begin{cases} \vdash^{\Delta_4}(q, aaaaab, abS_1aaS_1aS_1aS_1) \xrightarrow{\Delta_8} (q, aaaab, bS_1aaS_1aS_1aS_1) \xrightarrow{} X \\ \vdash^{\Delta_5}(q, aaaaab, aabS_1aS_1aS_1aS_1) \Rightarrow \text{ Ομοίως καταλήγει σε άτοπο μετά από 2 βήματα} \\ \vdash^{\Delta_6}(q, aaaaab, aaabS_1aS_1aS_1) \Rightarrow \text{ Ομοίως καταλήγει σε άτοπο μετά από 3 βήματα} \\ \vdash^{\Delta_7}(q, aaaaab, aS_1aS_1) \xrightarrow{\Delta_8}(q, aaaab, S_1aS_1) \Rightarrow \end{cases}
\Rightarrow \begin{cases} \vdash^{\Delta_3}(q,aaaab,bS_1aaaS_1aS_1) \to X \\ \vdash^{\Delta_4}(q,aaaab,abS_1aaS_1aS_1) \vdash^{\Delta_8}(q,aaab,bS_1aaS_1aS_1) \Rightarrow \\ \vdash^{\Delta_5}(q,aaaab,aabS_1aS_1aS_1) \Rightarrow \text{ Ομοίως καταλήγει σε άτοπο μετά από 2 βήματα} \\ \vdash^{\Delta_6}(q,aaaab,aaabS_1aS_1) \Rightarrow \text{ Ομοίως καταλήγει σε άτοπο μετά από 3 βήματα} \\ \vdash^{\Delta_7}(q,aaaab,aS_1) \xrightarrow{\Delta_8}(q,aaab,S_1) \Rightarrow \end{cases}
\Rightarrow \begin{cases} (q, aaab, bS_1aaS_1) \rightarrow X \\ \vdash^{\Delta_4} (q, aaab, abS_1aaS_1) \vdash^{\Delta_8} (q, aab, bS_1aaS_1) \rightarrow X \\ \vdash^{\Delta_5} (q, aaab, aabS_1aS_1) \Rightarrow \text{ Ομοίως ααταλήγει σε άτοπο μετά από 2 βήματα} \\ \vdash^{\Delta_6} (q, aaab, aaabS_1) \vdash^{\Delta_8} (q, aab, aabS_1) \vdash^{\Delta_8} (q, ab, abS_1) \vdash^{\Delta_8} (q, b, bS_1) \vdash^{\Delta_7} (q, e, S_1) \Rightarrow \\ \vdash^{\Delta_7} (q, aaab, e) \rightarrow X \end{cases}
 \Rightarrow \begin{cases} \vdash^{\Delta_3}(q,e,bS_1aaaS_1) \to X \\ \vdash^{\Delta_4}(q,e,abS_1aaS_1) \to X \\ \vdash^{\Delta_5}(q,aeaab,aabS_1aS_1) \to X \\ \vdash^{\Delta_6}(q,e,aaabS_1) \to X \\ \vdash^{\Delta_7}(q,e,e) \to \text{ Apodexth nata} \end{cases}
```

3	Γλώσσες Χωρίς Συμφραζόμενα	

4 Αναγνώριση Γλωσσών Χωρίς Συμφραζόμενα

4.1 Μετατροπή γραμματικής G σε κανονική μορφή Chomsky

Στην δεδομένη γραμματική οι κανόνες είναι οι εξής:

$$R = \{S \to A \\ A \to M \\ A \to bbAaT \\ A \to MaT \\ M \to a \\ M \to e \\ T \to bT \\ T \to b\}$$

Πρώτο βήμα) Αλλαγή κανόνων οι οποίοι στο δεξί τους μέρος έχουν περισσότερα από 2 σύμβολα.

Για κάθε κανόνα που έχει πάνω από 2 σύμβολα στο δεξί του μέρος, δημιουργούνται νέοι κανόνες οι οποίοι στο δεξί τους μέρος έχουν 2 ακριβώς σύμβολα. Οι κανόνες προς αλλαγή είναι οι εξής:

$$A \to bbAaT \Rightarrow \begin{cases} A \to bS_{11} \\ S_{11} \to bS_{12} \\ S_{12} \to AS_{13} \\ S_{13} \to aT \end{cases} \qquad A \to MaT \Rightarrow \begin{cases} A \to MS_{21} \\ S_{21} \to aT \end{cases}$$

Παρατηρείται πως οι κανόνες $S_{13} \to aT$ και $S_{21} \to aT$ οδηγούν στα ίδια σύμβολα, οπότε μπορούν να αντικατασταθούν με έναν, οπότε η νέα γραμματική $G' = (V', \Sigma, R', S)$ είναι η εξής:

$$V' = \{S, A, S_{11}, S_{12}, S_{13}, M, T, a, b\}$$

$$R' = \{S \to A$$

$$A \to M$$

$$A \to bS_{11}$$

$$S_{11} \to bS_{12}$$

$$S_{12} \to AS_{13}$$

$$A \to MS_{13}$$

$$S_{13} \to aT$$

$$M \to a$$

$$M \to e$$

$$T \to bT$$

$$T \to b\}$$

Δεύτερο Βήμα) Απαλοιφή κενών κανόνων

Υπολογίζεται το διάνυσμα $\mathcal E$ στο οποίο τοποθετούνται όλα τα σύμβολα για τα οποία υπάρχει κενός κανόνας (κανόνας που οδηγεί σε e) ή κανόνες που μπορούν να οδηγήσουν σε κενό κανόνα.

Έτσι το διάνυσμα $\mathcal E$ περιέχει τα εξής σύμβολα:

$$\mathcal{E} = \{S,A,M\}$$
 εφόσον $\begin{cases} S o A o M o e \ A o M o e \ M o e \end{cases}$

Ο κενός κανόνας $(M \to e)$ απαλείφεται ενώ ο ελέγχονται όλοι οι κανόνες που περιέχουν ένα από τα τρία σύμβολα και για κάθε έναν από αυτούς, δημιουργούνται οι αντίστοιχοι νέοι:

$$S o A \Rightarrow ext{ Μένει όπως έχει}$$
 $A o M \Rightarrow ext{ Μένει όπως έχει}$ $S_{12} o AS_{13} \Rightarrow egin{cases} S_{12} o AS_{13} \ S_{12} o S_{13} \end{cases}$ $A o MS_{13} \Rightarrow egin{cases} S_{12} o MS_{13} \ S_{12} o S_{13} \end{cases}$

Έτσι η νέα γραμματική $G'' = (V'', \Sigma, R'', S)$ είναι η εξής:

$$V'' = \{S, A, S_{11}, S_{12}, S_{13}, M, T, a, b\}$$

$$R'' = \{S \to A$$

$$A \to M$$

$$A \to bS_{11}$$

$$A \to MS_{13}$$

$$A \to S_{13}$$

$$S_{11} \to bS_{12}$$

$$S_{12} \to AS_{13}$$

$$S_{12} \to S_{13}$$

$$S_{13} \to aT$$

$$M \to a$$

$$T \to bT$$

$$T \to b\}$$

Τρίτο βήμα) Απαλοιφή μικρών κανόνων

Για την απαλοιφή κανόνων που οδηγούν σε ένα μόνο σύμβολο, απαιτείται ο υπολογισμός των διανυσμάτων $\mathcal D$ για κάθε ένα από τα μη τερματικά σύμβολα (Τα τερματικά περιέχουν μόνο το εαυτό τους).

Στο διάνυσμα $\mathcal D$ τοποθετούνται, πέραν του ίδιου του συμβόλου, όλα τα μονά σύμβολα στα οποία μπορεί να καταλήξει σύμφωνα με τους κανόνες γραμματικής. Τα διανύσματα $\mathcal D$ υπολογίζονται ως εξής:

$$\mathcal{D}(S) = \{S, A, M, a, S_{21}\}$$

$$\mathcal{D}(A) = \{A, M, a, S_{21}\}$$

$$\mathcal{D}(S_{11}) = \{S_{11}\}$$

$$\mathcal{D}(S_{12}) = \{S_{12}, S_{13}\}$$

$$\mathcal{D}(S_{13}) = \{S_{13}\}$$

$$\mathcal{D}(M) = \{M, a\}$$

$$\mathcal{D}(T) = \{T, b\}$$

Σύμφωνα με τα παραπάνω διανύσματα, τα σύμβολα S, A, S_{12}, M, T έχουν κανόνες οι οποίοι οδηγούν σε ένα μόνο σύμβολο. Έτσι, ομοίως με το προηγούμενο ερώτημα, θα γίνει απαλοιφή αυτών και δημιουργία νέων.

Κανόνας $A o MS_{13}$: προστίθεται ο εξής κανόνας $A o aS_{13}$

Κανόνας $S_{11} \rightarrow bS_{12}$: προστίθεται ο κανόνας $S_{11} \rightarrow bS_{13}$

Κανόνας
$$S_{12} \to AS_{13}$$
: προστίθενται οι εξής κανόνες
$$\begin{cases} S_{12} \to MS_{13} \\ S_{12} \to aS_{13} \\ S_{12} \to S_{13}S_{13} \end{cases}$$

Κανόνας $S_{13} \rightarrow aT$: προστίθεται ο εξής κανόνας $S_{13} \rightarrow ab$

Κανόνας $T \to bT$: προστίθεται ο εξής κανόνας $T \to bb$

Εφόσον, απαλείφεται ο κανόνας M o a, όλοι οι κανόνες που έχουν το σύμβολο M στο δεξί τους χέρι απαλείφονται.

Εφόσον απαλείφεται ο κανόνας $S \to A$ είναι απαραίτητο να δημιουργηθούν νέοι ώστε το αυτόματο να μπορεί να εκκινήσει. Οι κανόνες αυτοί προκύπτουν μέσω σύγκρισης του διανύσματος $\mathcal{D}(S)$ και των ήδη υπάρχοντων κανόνων. Στην περίπτωση που κάποιο από τα σύμβολα του $\mathcal{D}(S)$ υπάρχει στο αριστερό μέρος κάποιου κανόνα, δημιουργείται νέος κανόνας ο οποίος έχει αριστερά την τιμή S.

$$S \to A \Rightarrow \begin{cases} S \to bS_{11} \ (A \to bS_{11}) \\ S \to aS_{13} \ (A \to aS_{13}) \\ S \to aT \quad (S_{13} \to aT) \\ S \to ab \quad (S_{13} \to ab) \end{cases}$$

Έτσι η νέα γραμματική $G''' = (V''', \Sigma, R''', S)$ είναι η εξής:

$$V''' = \{S, A, S_{11}, S_{12}, S_{13}, T, a, b\}$$

$$R''' = \{S \to bS_{11}$$

$$S \to aS_{13}$$

$$S \to aT$$

$$S \to ab$$

$$A \to bS_{11}$$

$$A \to aS_{13}$$

$$S_{11} \to bS_{12}$$

$$S_{11} \to bS_{13}$$

$$S_{12} \to AS_{13}$$

$$S_{12} \to aS_{13}$$

$$S_{12} \to aS_{13}$$

$$S_{13} \to aT$$

$$S_{13} \to ab$$

$$T \to bT$$

$$T \to bb\}$$

Η τελική γραμματική σε μορφή Chomsky είναι η $G''' = (V''', \Sigma, R''', S)$ είναι η εξής:

$$V''' = \{S, A, S_{11}, S_{12}, S_{13}, T, a, b\}$$

$$\Sigma = \{a, b\}$$

$$R''' = \{S \to bS_{11} \quad [1]$$

$$S \to aS_{13} \quad [2]$$

$$S \to aT \quad [3]$$

$$S \to ab \quad [4]$$

$$A \to bS_{11} \quad [5]$$

$$A \to aS_{13} \quad [6]$$

$$S_{11} \to bS_{12} \quad [7]$$

$$S_{11} \to bS_{13} \quad [8]$$

$$S_{12} \to AS_{13} \quad [9]$$

$$S_{12} \to aS_{13} \quad [10]$$

$$S_{12} \to aS_{13} \quad [11]$$

$$S_{13} \to aT \quad [12]$$

$$S_{13} \to ab \quad [13]$$

$$T \to bT \quad [14]$$

$$T \to bb \quad [15]$$

4.1.1 πίνακας Συντακτικής Ανάλυσης και Συντακτικό Δένδρο

Αρχικά είναι απαραίτητο να ελεγχθεί αν η συμβολοσειρά εισόδου w=bbababb παράγεται από την αρχική γραμματική:

$$S \vdash A \vdash bbAaT \vdash bbMaTaT \vdash bbaTaT \vdash bbabaT \vdash bbababT \vdash bbababb$$

Εφόσον η είσοδος παράγεται από την αρχική γραμματική θα πρέπει να παράγεται και από την τελική γραμματική σε μορφή Chomsky.

Ο πίνακας της συντακτικής ανάλυσης και το συντακτικό δένδρο φαίνονται παρακάτω ενώ σε τετράγωνες αγκύλες φαίνεται ο αριθμός του κανόνα:

						b
					b	T [15]
				a	S_{13} [13]	S_{13} [12]
				а	S[4]	S [3]
			b	0	S_{11} [8]	S_{11} [8]
		a	$S_{13} [13]$ S [4]	0	S_{13} [11]	$S_{13}[11]$
	b	0	S_{11} [8]	0	S_{11} [7]	S_{11} [8]
b	T [15]	0	A [5] S [1]	0	A [5] S[1]	S [1]

